

Határozatok Tára

PEDRO CRUZ VILLALÓN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2013. április 18.¹

C-661/11. sz. ügy

Martin y Paz Diffusion SA
kontra
David Depuydt
és
Fabriek van Maroquinerie Gauquie SA

(A Cour de cassation [Belgium] által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Védjegyek — 89/104/EGK irányelv — 5. cikk (1) bekezdés — A védjegyjogosult kizárólagos jogai —
Védjegy közös használata — Hozzájárulás — A védjegy használatára vonatkozó hozzájárulás
visszavonása — Tisztességtelen verseny”

1. Lehet-e egy védjegy jogosultját tartósan eltiltani kizárólagos jogainak gyakorlásától és a védjegy bizonyos áruk tekintetében történő használatától azzal az indokkal, hogy ezen áruk vonatkozásában egy harmadik fél hosszabb időszakon keresztül használta e védjegyet a jogosult hozzájárulásával? Lényegében ez azon kérdések lényegi tartalma, amelyek megoldására a jelen ügyben a Bíróságot kéri.

2. E kérdések egy meglehetősen szokatlan tényállás keretében merültek fel. Az alapeljárás felei – egyfelől Martin y Paz Diffusion (a továbbiakban: MyP) és másfelől Fabriek van Maroquinerie Gauquie (a továbbiakban: Gauquie), az igazgatójával, David Depuydt-tal együtt – mindketten a bőrdíszműáruk ágazatában tevékenykednek. Ugyanazon védjegyet használták, de eltérő áruk vonatkozásában. A felek kezdetben együttműködtek, megváltoztatva az idők során az általuk használt védjegyet. Egy ponton a MyP lajstromoztatott néhányat e megjelölések közül. Később a felek közötti kapcsolat megromlott, ami számos bírósági eljárást eredményezett.

I – Jogi keret

A – Az uniós jog

3. A 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelvet (a továbbiakban: irányelv)², mely a jelen esetben alkalmazandó, a tagállamok védjegyekre vonatkozó jogszabályainak közelítése céljából fogadták el.

4. Az irányelv hatodik preambulumbekkezdése a következőképpen szól: „ez az irányelv nem zárja ki a védjegyjogon kívüli, így a tisztességtelen versenyre, a polgári jogi felelősségre vagy a fogyasztóvédelemre vonatkozó tagállami jogszabályi rendelkezések védjegyekre történő alkalmazását”.

¹ — Eredeti nyelv: angol.

² — A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első, módosított tanácsi irányelv (HL L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.).

5. Az irányelv hetedik preambulumbekzdése úgy szól, hogy „kimerítően fel kell sorolni a védjegy lajstromozását kizáró, illetve annak törlésére alapot adó – például a megkülönböztető képesség hiányával vagy a védjegy korábbi jogokkal való ütközésével kapcsolatos – okokat”.

6. Az irányelv 3. cikke a lajstromozást kizáró, illetve annak törlésére alapot adó okokat sorol fel. Az irányelv 3. cikke (2) bekezdésének d) pontja értelmében, amennyiben „a megjelölést rosszhiszeműen jelentették be lajstromozásra”, a tagállam előírhatja, hogy a megjelölés nem részesülhet oltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye. A 4. cikk további lajstromozást kizáró, illetve annak törlésére alapot adó okokat sorol fel a korábbi jogokkal való ütközéssel kapcsolatban.

7. Az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„(1) A védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ:

- a) a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal;
- b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áru, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszhetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a védjeggyel.”

8. Az irányelv 8. cikke szabályozza az engedélyezést.

9. Az irányelvet a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv³ 17. cikke helyezte hatályon kívül, ami 2008. november 28-án lépett hatályba. Az új irányelv (7) preambulumbekzdése átveszi a korábbi irányelv (6) preambulumbekzdésének megfogalmazását, és az új irányelv 5. cikkének (1) bekezdése, kisebb változásokból eltekintve, megegyezik a korábbi irányelv 5. cikkének (1) bekezdésével. A tényállás eseményeinek időpontja miatt a korábbi irányelv alkalmazandó.

B – A nemzeti jog

10. A kérdést előterjesztő bíróságnak a szellemi tulajdonról (védjegyek és formatervezési minták) szóló, 2005. február 25-én Hágában aláírt Benelux egyezmény (a továbbiakban: Benelux egyezmény) 2.20.1 és 2.32.1 cikkét, mely az irányelv 5. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkének (1) bekezdését ülteti át. Az egyezmény 2007. február 1-jén lépett hatályba, és azóta módosították.

11. A 2.20.1 cikk értelmében:

„(1) A lajstromozott védjegy a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A polgári jogi felelősségre vonatkozó általános jogi rendelkezések esetleges alkalmazásának sérelme nélkül a kizárólagos jog alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül használ:

- a) gazdasági tevékenység körében a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal;

³ – HL L 299., 25. o.

- b) gazdasági tevékenység körében olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt, mely összetéveszhetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a védjegyhez;
- c) [...]”.

12. A 2.32 cikk úgy rendelkezik, hogy „(1) A védjegy engedély tárgyát képezheti azon áruk vagy szolgáltatások mindegyikére vagy némelyikére vonatkozóan, melyek tekintetében a lajstromozás iránti kérelmet benyújtották, illetve melyek tekintetében azt lajstromozták.”

II – A tényállás és az alapeljárás

A – A tényállás

13. A jelen ügy a MyP kizárólagos jogának terjedelmére vonatkozik, e szakaszban két védjegy tekintetében, melyeket a Benelux Szellemi Tulajdon Hivatala (a továbbiakban: BSZTH) lajstromozott: az 1998. augusztus 14-én benyújtott, széthúzott „N” betű mint ábrás védjegy (636308. sz.) a Nizzai Megállapodás⁴ szerinti 18. osztályba (bőr) és a 25. osztályba tartozó (ruházat) valamennyi áru vonatkozásában, valamint a 2002. január 24-én benyújtott „NATHAN BAUME” szóvédjegy (712962. sz.) a 18. és 25. osztályba tartozó áruk vonatkozásában.

14. A viták gyökere azonban a MyP és a Gauquie által korábban közösen használt harmadik védjegy, a „NATHAN” körül ered, és egészen Nathan Svitckenbaumig nyúlik vissza, aki bőrdíszműárúkat kezdett gyártani az 1930-as években Nathan Baum néven. 1990-ben a „Nathan” névhez fűződő jogok jogosultja Paul Baquet volt, egy másik bőrdíszműgyártó.

15. 1990. június 6-án P. Baquet eladta a „NATHAN” nevet a MyP-nek. A szerződés szerint az eladásra „kis bőrdíszműárúkból álló termékvonal gyártása érdekében” került sor. P. Baquet „a néven fenntartja tulajdonosi jogait, ami a kézitáskák gyártását illeti”. A MyP „kötelezettséget vállal, hogy nem folytat tisztességtelen versenyt a táskák gyártása és forgalomba hozatala tekintetében a NATHAN modelljeivel és nevével”.

16. Öt évvel később, egy 1995. május 2-i szerződéssel D. Depuydt megszerezte P. Baquet fennmaradó üzletágát, beleértve „a Paul Baquet »NATHAN« kereskedelmi és cégnevet”, valamint a „NATHAN” szóvédjegyet, melyet P. Baquet a BSZTH-nál a 18. és a 25. osztályba tartozó áruk vonatkozásában 1991-ben lajstromoztatott. Tekintettel P. Baquet MyP-vel kötött szerződésére, D. Depuydt vállalta, hogy nem gyárt és nem hoz forgalomba kis bőrdíszműárúkat „NATHAN” elnevezéssel ellátva.

17. 1995 során D. Depuydt NATHAN védjeggyel ellátott kézitáskákat hozott forgalomba, amelyeken egy „N” betű szerepelt, horizontálisan elnyújtott írásmóddal.⁵ A MyP legalább 1996 óta használt egy elnyújtott „N” betűből álló megjelölést, és azt állítja, hogy ezt 1990 vége vagy 1991 eleje óta használta, amit D. Depuydt és a Gauquie vitat.

18. A feleknek ismét felül kellett vizsgálniuk a védjegyhasználatukat, amikor 1998-ban a (független) vállalkozás, a Natan úgy találta, hogy a „NATHAN” védjegy túlságosan hasonlít a saját „NATAN” védjegyéhez.

4 — A védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, 1957. június 15-i, felülvizsgált és módosított Nizzai Megállapodás.

5 — D. Depuydt és a Gauquie azt állítja, hogy az „N” megjelölést P. Baquet már használta, és az részét képezte az általuk megszerzett tevékenységi körnek.

19. 2002 óta mind a MyP, mind a Gauquie használta az „N” ábrás védjegyet és az új „NATHAN BAUME” kifejezést. E védjegyek használatát ugyanúgy megosztották, mint a „NATHAN” védjegy használatát. Ekképpen az „N” ábrás védjegyet és az új „NATHAN BAUME” védjegyet (a jogvita e szakaszában még releváns két védjegyet) használva MyP bőrdíszműárak (többek között piperetáskák, levéltárcák, utazótáskák, övek) széles választékát forgalmazza, a Gauquie pedig kiegészítőket és cipőket gyárt és forgalmaz. A felek kölcsönösen értékesítik egymás számára termékeiket, és azokat üzleteikben kiállítják.

20. 1998. augusztus 14-én a MyP ábrás védjegyként bejelentette a jelen ügyben érintett „N” védjegyet és a „NATHAN” védjegyet a BSZTH-nál. A MyP 2002-ben jelentette be a „NATHAN BAUME” védjegyet. D. Depuydt és a Gauquie előadják, hogy a MyP nem értesítette őket a védjegybejelentésről. 1998. augusztus 17-én, illetve 2000. december 19-én BSZTH a lajstromba bejegyezte, hogy az eredetileg P. Baquet által lajstromoztatott „NATHAN” szóvédjegy a MyP, illetve D. Depuydt javára átruházásra került.

21. E védjegyek lajstromozása ellenére a felek továbbra is fenntartották az addig fennálló üzleti kapcsolatukat. Idővel azonban kezdett megromlani a viszonyuk, a megtámadott határozat szerint azon okból kifolyólag, hogy a MyP más termékeket kezdett forgalmazni, és azt akarta, hogy a Gauquie egyeztessen vele az alapanyagokat, színeket és a kommunikációt illetően. A MyP már 1998 júliusában kifogásolta a Gauquie-nál a két társaság közötti együttműködés hiányát, ami káros a védjegy imázsára, és számos alkalommal (1998 júliusán kívül 2001 decemberében, 2003 júniusában és decemberében is) javasolt szorosabb együttműködést a társaságok között. 2004 decemberében a MyP – a kérdést előterjesztő bíróság szerint – kifogásolta, hogy „megsértették a »NATHAN BAUME«” védjegy közös tulajdonára vonatkozó szabályokat. A feleknek nem sikerült megállapodniuk.

B – Az alapeljárás

22. 2005. május 24-én D. Depuydt és a Gauquie sikertelenül indított a tribunal de commerce de Nivelles (a nivelle-i kereskedelmi törvényszék) előtt törlési eljárást a MyP ellen, az „N” és a „NATHAN” ábrás védjegyek, valamint a „NATHAN BAUME” szóvédjegy tekintetében, vagy legalábbis érvényességüknek kizárólag a kis bőrdíszműárak vonatkozásában való megállapítása iránt.

23. Válaszul arra, hogy D. Depuydt és a Gauquies megpróbálta a védjegyeket törölni, a MyP úgy határozott, hogy véget vet a védjegyek közös használatának, és 2007. január 11-én keresetet indított D. Depuydt és a Gauquie ellen ugyanazon bíróságnál, annak érdekében, hogy e bíróság eltiltsa őket az „N” ábrás védjegy és a „NATHAN BAUME” szóvédjegy 18. és 25. osztályba tartozó áruk vonatkozásában való használatától. D. Depuydt és a Gauquie ellenkérelmében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze a MyP-t arra, hogy hagyjon fel az „N”, a „NATHAN” és a „NATHAN BAUME” védjegyek használatával a kis bőrdíszműárakon kívüli valamennyi bőrárú, különösen a kiegészítők tekintetében. A MyP kérelmét a bíróság elutasította, és arra kötelezte a MyP-t, hogy a továbbiakban ne gyártson, ne hozzon forgalomba és ne értékesítsen D. Depuydt és a Gauquie kiegészítőivel megegyező vagy azokhoz hasonló kiegészítőket.

24. A két ítélet ellen fellebbezést nyújtottak be. A Cour d’appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság) 2007. november 8-án hozott döntést e fellebbezések ügyében.

25. A Cour d’appel de Bruxelles úgy találta, hogy érvényes a három érintett lajstromozott védjegy, azaz a „NATHAN” és az „N” ábrás védjegyek és a „NATHAN BAUME” szóvédjegy, melyek jogosultja a MyP. Különösképpen a rosszhiszemű bejelentés miatti törlésükre irányuló kifogás elévült.

26. A védjegyoltalom által biztosított kizárólagos jogok alapján a bíróság eltiltotta a Gauquie-t és D. Depuydt-t a három védjegy használatától a készitáskákon és a cipőkön kívüli valamennyi termék tekintetében. A bíróság e kivételeket a joggal való visszaélés – pontosabban az eljárással való visszaélés – elvével igazolta. A bíróság megállapította, hogy a MyP ily kategorikus módon való hivatkozása a kizárólagos jogra pusztán megtorlás. Korábban a MyP mindig elismerte a Gauquie jogát az „N” és a „NATHAN BAUME” védjegyek készitáskák és cipők tekintetében való használatára. A bíróság úgy vélte, hogy a felek között nem létezett (korlátlan, hallgatólagosan megújítható) engedély. Épp ellenkezőleg, a MyP egészen odáig ment, hogy elismerte a védjegyek egyfajta közös tulajdonát. A bíróság ezt e védjegyek Gauquie általi, készitáskák és cipők tekintetében történő használatára vonatkozó „visszavonhatatlan hozzájárulásnak” tekintette.

27. Másfelől a bíróság eltiltotta a MyP-t a védjegyek készitáskák és cipők kereskedelme során történő használatától. A bíróság úgy vélte, hogy az ilyen használat tisztességtelen versenyt valósítana meg. Először is a MyP mindig önként elismerte, hogy az arra vonatkozó kötelezettsége, hogy nem folytat tisztességtelen versenyt P. Baquet-vel a „NATHAN” névvel ellátott táskák gyártása és forgalomba hozatala tekintetében, kiterjed az „N” és a „NATHAN BAUME” védjegyekre is a készitáskák és cipők tekintetében. Másodszor a Gauquie éveken keresztül jelentős befektetéseket tett termékei reklámozása terén, amelyekből a MyP tisztességtelen előnyre tenne szert.

28. A 2008. szeptember 12-i értelmező ítélet tovább pontosította a „készitáska” és a „gazdasági tevékenység körében való használat” fogalmát.

29. A MyP fellebbezést nyújtott be a Cour de cassation-hoz (semmitőszék) a Cour d’appel ítéletével és értelmező ítéletével szemben, amennyiben azok az „N” és a „NATHAN BAUME” védjegyeket érintik. Fellebbezését két jogalpra alapította.

30. A MyP úgy érvelt az első, a Gauquie-val és D. Depuydt-vel szembeni kért eltiltás elrendelésével kapcsolatos jogalapjában, hogy a Benelux egyezmény 2.20.1 cikke szerinti szükséges hozzájárulás jelentő engedély teheti csupán lehetővé egy harmadik fél számára a védjegy használatát. Visszavonhatatlan hozzájárulás, azaz visszavonhatatlan kötelezettség nem létezhet közrendi alapon, és ellentétes lenne a védjegyoltalom által biztosított kizárólagos jogokkal. A MyP szerint a hozzájárulás visszavonása és a védjegyoltalom nyújtotta jogok gyakorlása nem jelenthet joggal való visszaélést, és még ha azt is jelentene, a megfelelő szankció a jog gyakorlásának normál mértékűre való csökkentése lenne, és a károk megtérítése, de nem a védjegy használatának megtiltása.

31. Arra vonatkozóan, hogy őt magát is eltiltották a védjegyek bizonyos tekintetben történő használatától, a MyP a második jogalapjában arra hivatkozik, hogy a védjegyek kizárólagos jogot biztosítanak, mely megakadályozza, hogy mások a védjegyeket a jogosult hozzájárulása nélkül használják. E jog magában foglalja a MyP szerint magának a védjegy használatának jogát is, mivel egyébként a jogosult kockáztatná a jogának elvesztését. Az (akár a védjegyjogosultnak a védjegy használatától való tartózkodásra irányuló kötelezettségével ellátott) engedély megszűnésekor a védjegyjogosult visszaszerzi a kizárólagos joga teljes körű gyakorlásának lehetőségét. Az a haszon, amelyre a jogosult szert tehet a védjegy használatára jogosult harmadik személy által végzett reklámozásból, valamint az összetévesztés kizárólagos jog feléledéséből eredő bármiféle veszélye szükségszerű következménye a kizárólagos jog jogszerű gyakorlásának. Másodlagosan a MyP előadja, hogy a bíróság nem tilthatta volna meg neki véglegesen a védjegyek használatát, és egy kevésbé megszorító szankciót kellett volna alkalmaznia.

III – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

32. 2011. december 2-i ítéletében a kérdést előterjesztő bíróság a megtámadott határozat téves olvasatán alapulóként elutasította a MyP érvét, mely szerint amikor a Gauquie védjegyek használatától való eltiltását kérte, csupán a védjegyoltalom által biztosított kizárólagos jogát gyakorolta, és ekképpen ez nem tekinthető joggal való visszaélésnek. A bíróság megállapította, hogy a megtámadott határozat nemcsak a hosszú ideig tartó közös használatot vette figyelembe, hanem a megtorlási szándékot és a MyP kérelme megfogalmazásának módját is.

33. A kérdést előterjesztő bíróság figyelembe vette továbbá azon tényt, hogy a MyP fellebbezésének mindkét jogalapja a 89/104 irányelv értelmezésével kapcsolatos kérdéseket vet fel. E célból a kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a Bíróság elé terjeszti a következő kérdéseket:

„1.1 Úgy kell-e értelmezni a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 5. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkének (1) bekezdését, hogy a lajtromozott védjegy által biztosított kizárólagos jog jogosultja véglegesen nem hivatkozhat erre harmadik személlyel szemben valamennyi, a lajtromozás által érintett termék vonatkozásában:

- amennyiben a jogosult hosszú időn keresztül megosztotta a védjegy használatát a harmadik személlyel egyfajta közös tulajdon keretében az érintett termékek egy része vonatkozásában?
- amennyiben a megosztás során a harmadik személynek visszavonhatatlan hozzájárulását adta, hogy az használhassa a védjegyet ezekre a termékekre?

1.2 Úgy kell-e értelmezni az említett cikkeket, hogy az olyan nemzeti szabály alkalmazása, mint amelyik alapján a jogosult nem gyakorolhatja e jogát jogellenesen vagy visszaélésszerűen, azt eredményezheti, hogy véglegesen megakadályozzák azt, hogy gyakorolja ezt a kizárólagos jogot az érintett termékek egy része vonatkozásában, vagy úgy kell értelmezni, hogy a jogszabály alkalmazása csak arra korlátozódhat, hogy más módon szankcionálja a jog jogellenes vagy visszaélésszerű gyakorlását?

2.1 Úgy kell-e értelmezni a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 5. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkének (1) bekezdését, hogy amennyiben a lajtromozott védjegy jogosultja megszünteti a harmadik személlyel szemben arra irányuló kötelezettségvállalását, hogy a védjegyet bizonyos termékekre nem használja, és ezáltal maga szeretné átvenni a használatot, a nemzeti bíróság ennek ellenére dönthet úgy, hogy megtiltja a visszavételt azzal az indokkal, hogy az tisztességtelen versenyt képez, mivel ennek eredményeként a jogosult haszonra tesz szert a korábban a védjegy tekintetében az említett harmadik személy által végzett reklámozásból, és az esetlegesen összetéveszthetőséget eredményez a fogyasztók körében, vagy pedig úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak eltérő, a jogosult általi visszavételt véglegesen meg nem akadályozó szankciót kell alkalmaznia?

2.2 Úgy kell-e értelmezni az említett cikkeket, hogy a jogosult részére a használat végleges megtiltása igazolt abban az esetben, ha a harmadik személy több éve befektetéseket eszközölt annak érdekében, hogy megismertesse a fogyasztókkal azokat a termékeket, amelyek tekintetében a jogosult engedélyezte számára a védjegy használatát?”

34. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet 2012. január 3-án vette nyilvántartásba a Bíróság.

35. A MyP, D. Depuydt és a Gauquie (együtt), a Lengyel Köztársaság és a Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket.

36. A 2013. január 10-i tárgyaláson az alapeljárás felei és a Bizottság tettek észrevételeket.

IV – Értékelés

A – Elfogadhatóság

37. D. Depuydt és a Gauquie két érvet hoz fel az előterjesztő bíróság által feltett kérdések elfogadhatóságának vitatására. Először is, szerintük tekintettel arra, hogy az irányelvet már átültették a nemzeti jogba, az értelmezésével kapcsolatos kérdések a nemzeti jog alá tartoznak. Ugyanez igaz azon kérdésre is, hogy a nemzeti jog korlátozhatja-e a védjegyoltalom által biztosított jogokat. A Bizottság is csak távoli kapcsolatot lát a jogvita és az uniós védjegyjog között.

38. Másodszor D. Depuydt és a Gauquie azt állítja, hogy a kérdések nem relevánsak a jelen eset szempontjából. Az irányelv 5. cikkének (1) cikke szerintük nem érinti azt a kérdést, hogy a nemzeti jog korlátozhatja-e a védjegyjogosult kizárólagos jogait. Mivel a nemzeti bíróságok kifejezetten megállapították, hogy nem létezett semmilyen engedély, az irányelv 8. cikkének (1) bekezdése szintén nem releváns.⁶ D. Depuydt és a Gauquie továbbá úgy véli, hogy az első kérdés olyan intézkedésre vonatkozik, amely nem kapcsolódik az eset tényállásához.

39. E két érv egyike sem meggyőző számomra. Természetesen az EUMSZ 267. cikk értelmében a Bíróság csak az uniós jog értelmezését illetően rendelkezik hatáskörrel előzetes döntés meghozatalára, a nemzeti jogot nem értelmezheti.⁷ A Cour de cassation ugyanakkor az irányelv, és nem az azt átültető nemzeti jog értelmezését kérte a Bíróságtól. Az a tény, hogy az irányelv átültetésre került a nemzeti jogba, nem jelenti azt, hogy a nemzeti bíróságok inntől figyelmen kívül hagyhatják az irányelvet. Inkább azt jelenti, hogy a nemzeti bíróságok kötelesek a nemzeti jogot az irányelv megfogalmazása és célja fényében értelmezni.⁸

40. A nemzeti bíróság által előterjesztett kérdések relevanciáját illetően, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében főszabály szerint a jogvitában eljáró nemzeti bíróság feladata az, hogy mérlegelje a Bíróság elé terjesztett kérdések releváns jellegét.⁹ A Bíróság csupán akkor jár el másként, ha „nyilvánvaló”¹⁰, hogy az uniós szabály értelmezése irreleváns az adott eset szempontjából.

41. Az irányelv 8. cikkének (1) bekezdését illetően a kérdést előterjesztő bíróság maga állapította meg, hogy nem létezett semmiféle engedély a felek között. Mivel a Bíróságot köti e ténymegállapítás, valóban úgy tűnik, hogy az irányelv 8. cikkének (1) bekezdése nem releváns az ügy eldöntése szempontjából. Figyelembe véve e tényt, és annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak hasznos választ lehessen adni, a kérdéseket úgy kell átfogalmazni, hogy azok ne tartalmazzanak hivatkozást az irányelv 8. cikkének (1) bekezdésére.¹¹

6 — A Bizottság továbbá rámutat, hogy a felek sosem kötöttek licenciaszerződést.

7 — A 24/64. sz. Dingemans-ügyben 1964. december 2-án hozott ítélet (EBHT 1964., 1259. o.).

8 — A 14/83. sz., von Colson és Kamann ügyben 1984. április 10-én hozott ítélet (EBHT 1984., 1891. o.) 26. pontja.

9 — A 83/78. sz. Redmond-ügyben 1978. november 29-én hozott ítélet (EBHT 1978., 2347. o.) 25. pontja, valamint a C-134/94. sz. Esso Española-ügyben 1995. november 30-án hozott ítélet (EBHT 1995., 4223. o.) 9. pontja.

10 — A 126/80. sz. Salonia-ügyben 1981. június 16-án hozott ítélet (EBHT 1981., 1563. o.) 6. pontja.

11 — A C-62/00. sz. Marks & Spencer ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-6325. o.) 32. pontja.

B – *Érdemi elemzés*

42. A kérdést előterjesztő bíróság számos, az ügy szempontjából jelentős tényre mutatott rá. Tekintettel arra, hogy a Bíróságot kötik e ténymegállapítások, ki kell emelni párat közülük. Először is a MyP a jogosultja a szóban forgó érvényes, lajstromozott védjegyeknek a szóban forgó valamennyi áru vonatkozásában. Másodszor, mióta a MyP bejelentette e védjegyeket, azokat a Gauquie és D. Depuydt használja a MyP hozzájárulásával. Harmadszor, nem vitatott, hogy a felek nem kötöttek licencszerződést. Negyedszer, semmi sem utal arra, hogy a Gauquie és D. Depuydt szintén jogosultja lenne a szóban forgó védjegyeknek. Jóllehet a kérdést előterjesztő bíróság említ „egyfajta közös tulajdont”, nem állítja, hogy a Gauquie és D. Depuydt bejelentette volna e védjegyeket, sem azt, hogy használaton alapuló védjegyhez fűződő jogok jogosultjai lennének.¹²

43. Az engedély hiányát leszámítva, e tények elsőre egy szokásos licenciahelyzethez hasonlóak, annak valamennyi következményével, többek között azzal, hogy az engedély visszavonható. A felek közötti sajátos kapcsolat azonban megkérdőjelezi e következtetést: kezdetben a felek azonos jogokkal rendelkeztek a megjelöléseket illetően. Hosszú időn keresztül használták közösen e megjelöléseket. Azonban, amint az már megállapítást nyert, a MyP egy ponton lajstromoztatta e védjegyeket, állítólag „titokban”, bár tekintetbe kell venni, hogy a védjegyeket közléteszik, és használatuk szabályozható. Elévülés miatt sikertelen volt a védjegy rosszhiszemű bejelentésen alapuló törlése iránti kérelem.

44. A fent említett ténymegállapítások ellenére a Cour d'appel ítélete helyreállította a felek által hosszú időn át gyakorolt közös használatot. Ezt egyfelől a védjegyjogok korlátozásával érte el, és másfelől azzal, hogy a védjegyek jogosultját bizonyos áruk tekintetében eltiltotta a védjegyek használatától. E határozattal szemben a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy lehetséges-e a közös használat fenntartása, és ha igen, milyen eszközökkel. Mivel a javasolt jogi eszközök közül számos a nemzeti jogon alapul, ebben az esetben a lényeges kérdés az, hogy a nemzeti jog milyen mértékben korlátozhatja az uniós védjegyjogot. Meg kell jegyezni, hogy a nemzeti szabályokat a nemzeti bíróságoknak kell meghatározniuk. A Bíróság feladata e tekintetben csupán az irányelv által a nemzeti jog számára kijelölt korlátok meghatározása.

1. Az első kérdés

45. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy mik a kizárólagos védjegyjogokra való hivatkozás korlátai a jelen esethez hasonló helyzetben, ahol a védjegy használata hosszú időn át közös volt. A kérdést előterjesztő bíróság a kérdést két részre bontotta.

a) Az első alkérdés tárgya

46. Az első alkérdés arra vonatkozik, hogy az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése véglegesen megakadályozza-e, hogy a lajstromozott védjegy jogosultja a kizárólagos jogaira hivatkozzon az árujegyzékben szereplő valamennyi áru tekintetében egy harmadik féllel szemben, amennyiben a jogosult megosztotta az árujegyzékben szereplő áruk egy része tekintetében a védjegy használatát „egyfajta közös tulajdon” keretében e harmadik féllel, és amennyiben utóbbi a jogosult „visszavonhatatlan hozzájárulásával” használta a védjegyet.

12 — E jogokat illetően lásd az irányelv (4) preambulumbekendését és a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás (a továbbiakban: TRIPS-megállapodás) 16.1 cikkének harmadik mondatát.

47. A kérdést előterjesztő bíróság határozatából kitűnik, hogy e bíróság arra keres választ, hogy a védjegyjogban van-e alapja annak, hogy véglegesen eltiltsák egy lajstromozott védjegy jogosultját jogainak egy harmadik féllel szembeni gyakorlásától, amennyiben e harmadik féllel a jogosult megosztotta a védjegy használatát hosszú időn keresztül. További magyarázatot igényel a bíróságnak az „egyfajta közös tulajdonra” és „visszavonhatatlan hozzájárulásra” való hivatkozása.

48. Először is úgy tűnik számomra, hogy az „egyfajta közös tulajdon” fogalma könnyen érthető a Cour d’appel kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott ítéletének összefüggésében. A Cour d’appel a védjegyek felek általi közös használatára alapította érvelését, megemlítve, hogy a MyP egészen odáig ment, hogy elismerte a védjegyek „egyfajta közös tulajdonát”, és e bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a MyP „visszavonhatatlan hozzájárulását” adta e védjegy használatához. Nem utalt arra, hogy D. Depuydt és a Gauquie lajstromoztatta volna a védjegyeket vagy használat révén szereztek volna jogokat. A fogalmat tehát nem jogi értelemben használta. Azt inkább a védjegyek megegyezésen alapuló közös használatára vonatkozó ténymegállapításként kell értelmezni.

49. A „visszavonhatatlan hozzájárulás” fogalma, melyet a kérdést előterjesztő bíróság – szintén a Cour d’appel ítéletéből idézve – használ, a MyP magatartásából levont ténymegállapításnak tűnik. A tárgyaláson D. Depuydt és a Gauquie megerősítette, hogy a „visszavonhatatlan hozzájárulás” megállapítása a nemzeti bíróság feladata. A Bizottság elfogadta tényként a visszavonhatatlan hozzájárulás fennállását. Ugyanakkor a „visszavonhatatlan hozzájárulás” megadására vonatkozó ténymegállapítás feltételezi, hogy a védjegy jogosultja által adott engedély jogilag *lehet* visszavonhatatlan. A Bíróságnak kell megválaszolnia, hogy adható-e visszavonhatatlanul az irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében szereplő engedély.

50. A Bíróság kétségtelenül rendelkezik hatáskörrel e kérdés megválaszolására. Míg a nemzeti bíróság feladata az ügy tényeinek megállapítása – és ekképpen a jelen esetben annak meghatározása, hogy sor került-e engedély megadására –, a Bíróságot nem köti a kérdést előterjesztő bíróság által alkalmazott jogi kategóriák fennállásával kapcsolatos feltételezés. Hasonlóképpen a nemzeti bíróság határozza meg a Bíróság elé terjesztett kérdések tartalmát. Azonban semmi sem akadályozza a Bíróságot abban, hogy a kérdést előterjesztő bíróság részére az uniós jognak az előtte folyamatban lévő ügy elbírálásához esetleg hasznos összes értelmezési szempontját megadja, függetlenül attól, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kifejezetten utalt-e azokra, vagy sem.¹³

51. A Bíróság a Libertel-ítélet alapjául szolgáló ügyben egy adott szín védjegykénti megkülönböztető képességének kérdésében ennek alapján állapította meg, hogy egy szín önmagában képezhet-e védjegyet.¹⁴ Ugyanezen elv alkalmazandó a jelen esetben is.

52. A kérdés, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság különösképpen választ vár, tehát az, hogy az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerint egy lajstromozott védjegy jogosultja adhat-e visszavonhatatlan engedélyt a védjegy használatára, abban az értelemben, hogy a lajstromozott védjegy által biztosított kizárólagos jogra nem lehet a továbbiakban hivatkozni az ezen engedélyt kapó harmadik féllel szemben, akivel a jogosult hosszú időn keresztül megosztotta a védjegy használatát, a védjegy lajstromozását megelőzően és azt követően egyaránt.

b) Az első alkérdés elemzése

53. Az ekképpen megfogalmazott kérdés először is az „engedély” természetének az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése keretében történő elemzését kéri a Bíróságtól.

13 — A C-321/03. sz. Dyson-ügyben 2007. január 25-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-687. o.) 24. pontja.

14 — A C-104/01. sz. Libertel-ügyben 2003. május 6-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-3793. o.) 22. pontja, a C-321/03. sz. Dyson-ügyben 2007. január 25-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-687. o.) 24–26. pontja.

54. Természetesen a Bíróság csak annyiban tehet eleget e felkérésnek, amennyiben az irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében használt „engedély” fogalma az uniós jog fogalmainak körébe tartozik, és következésképpen értelmezése nem hagyható a nemzeti bíróságokra.

55. Általános szabályként az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést önállóan kell értelmezni, figyelembe véve a rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját.¹⁵

56. E szabály persze sokat veszít erejéből az irányelv esetében, melyek nem harmonizálják teljes körűen az adott jogterületet. Ugyanakkor, jóllehet az irányelv a harmadik preambulumbekkezdése értelmében nem végzi el a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok teljes körű közelítését, e jogterület bizonyos részeit harmonizálja. E tekintetben a kilencedik preambulumbekkezdés rámutat, hogy az áruk szabad mozgásának megkönnyítése érdekében a lajstromozott védjegyeknek valamennyi tagállam jogrendszerében azonos oltalmat kell élvezniük. Ennek megfelelően a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy az irányelv 5–7. cikke a védjegyoltalmi jogra vonatkozó szabályok teljes harmonizációjáról rendelkezik.¹⁶

57. Az „engedély” irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében használt fogalma tehát az uniós jog fogalmainak egyike.

58. A Bíróságnak számos alkalommal nyílt lehetősége az ítélkezési gyakorlatában az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének különböző aspektusait egyértelműbbé tenni. Ugyanakkor számomra úgy tűnik, hogy ezen ítélkezési gyakorlat nem világítja meg az 5. cikk (1) bekezdésében szereplő „engedély” természetét.

59. Számos tanulsággal szolgál ugyanakkor az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének kontextusa és a Bíróság erre vonatkozó ítélkezési gyakorlata. Az „engedély” kifejezés számos helyen szerepel az irányelvben: az 5. cikk (1) és (2) bekezdésében a védjegy által biztosított kizárólagos jogok terjedelmével kapcsolatban, a 7. cikk (1) bekezdésében a védjegyjog kimerülésére vonatkozóan, a 10. cikk (3) bekezdésében a használat követelményével és a 12. cikk (2) bekezdésében a megszűnési okokkal kapcsolatban. A kifejezés használata az irányelvben egyáltalán nem szokatlan. A közösségi védjegyről szóló tanácsi rendelet is hasonló összefüggésekben hivatkozik az „engedélyre”¹⁷, és a kifejezés felmerül a TRIPS-megállapodásban¹⁸ és az Egyesült Államok védjegyjogában is¹⁹.

60. A Bíróságnak az engedély fogalmát a kimerüléssel kapcsolatban kellett értelmeznie, vagyis az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése keretében. E rendelkezés²⁰ értelmében a védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthatja meg a védjegy használatát olyan árukkal kapcsolatban, amelyeket maga a jogosult hozott forgalomba, vagy amelyeket kifejezett hozzájárulásával hoztak forgalomba az Európai Gazdasági Térség (EGT) piacán.

15 — A 327/82. sz. Ekro-ügyben 1984. január 18-án hozott ítélet (EBHT 1984., 107. o.) 11. pontja, a C-287/98. sz. Linster-ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-6917. o.) 43. pontja, és a C-482/09. sz. Budějovický Budvar ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-8701. o.) 29. pontja.

16 — A C-355/96. sz., Silhouette International Schmied ügyben 1998. július 16-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-4799. o.) 25. pontja; a C-414/99-C-416/99. sz., Zino Davidoff és Levi Strauss egyesített ügyekben 2001. november 20-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-8691. o.) 39. pontja; a C-59/08. sz. Copad-ügyben 2009. április 23-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-3421. o.) 40. pontja; a C-127/09. sz. Coty Prestige Lancaster Group ügyben 2010. június 3-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-4965. o.) 27. pontja, és a C-482/09. sz. Budějovický Budvar ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet 32. pontja.

17 — A közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet (HL L 78., 1. o.) 9. cikkének (1) bekezdése a biztosított jogokat illetően, a 13. cikkének (1) bekezdése a kimerülést illetően, a 15. cikkének (2) bekezdése a használatot, és az 51. cikke (1) bekezdésének c) pontja a megszűnést illetően.

18 — A TRIPS-megállapodás 16.1. cikke a védjegy által biztosított jogokat illetően hasonló összefüggésben használja a kifejezést, mint az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése.

19 — Lásd az 1946. évi Trademark Act (Lanham Act) módosított 32. §-át, 15 U. S. C. 1114. §, a jogorvoslatokkal, jogsértésekkel, és a nyomtatás vagy kiadás során történő jóhiszemű jogsértésekkel kapcsolatban.

20 — Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás XVII. melléklete 65. cikkének (2) bekezdésével módosítva (HL 1994. L 1., 3. o.).

61. A Zino Davidoff és Levi Strauss ítélet alapjául szolgáló ügyekben az érintett védjegyek jogosultjai az EGT területén kívül hozták forgalomba áruikat, majd azokat egy harmadik személy importálta az EGT területére. A Bírósághoz azzal a kérdéssel fordultak, hogy milyen körülmények között tekinthető úgy, hogy a védjegyjogosult hozzájárulását adta ahhoz, hogy az áruk az EGT piacán kerüljenek forgalomba. A Bíróság úgy vélte, hogy a hozzájárulás fogalmát egységesen kell értelmeznie.²¹ A hozzájárulás, a Bíróság szerint, lehet kifejezett vagy hallgatólagos, ez utóbbi esetben az áruknak az EGT piacán kívül történő forgalomba hozatala előtt, azzal egyidejűleg, vagy azt követően fennálló tényekből és körülményekből levonhatónak kell lennie. Figyelembe véve, hogy a hozzájárulás következményei az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerint milyen jelentőséggel bírnak, azaz a védjegyjogosult számára az EGT-n belüli első forgalomba hozatal ellenőrzését lehetővé tevő kizárólagos jog kimerülését, a „hozzájárulást oly módon kell kifejezésre juttatni, hogy abból egyértelműen kiderüljön a jogról való lemondás szándéka”²². Jóllehet a 7. cikk (1) bekezdése szerinti hozzájárulás az áruk forgalomba hozatalára vonatkozik²³, és az irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében szereplő engedély a védjegy (vagy arra megtévesztően hasonlító megjelölés) gazdasági tevékenység körében történő használatára vonatkozik, úgy tűnik számomra, hogy a Bíróság által az engedély természetével kapcsolatban tett megállapítások alkalmazandók az engedély irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében használt fogalma esetében is.

62. A Bíróság megállapításai arra utalnak, hogy a hozzájáruláshoz szükséges a védjegyjogokról való lemondásra irányuló szándék (egyértelmű) kifejezése. Ez egy önkéntes jogügylet a védjegy jogosultja és az engedélyben részesülő személy között.

63. Ezen értelmezést támasztja alá az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének olvasata a használati engedéllyel kapcsolatos 8. cikkel összefüggésben. A licencia a legelterjedtebb módja a védjegy gazdasági tevékenység körében történő használatához való hozzájárulás megadásának. Alapvetően ritkák az alapügyben fennállókhöz hasonló körülmények, ahol adott a védjegy használatához való hozzájárulás, azonban nincs (kifejezett vagy hallgatólagos) licencia.

64. Az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése tovább erősíti az engedély természetére vonatkozó értelmezésem. E rendelkezés értelmében a védjegynek a jogosult engedélyével történő használatát a jogosult részéről történő használatnak kell tekinteni, és ekképpen használati követelmény teljesítésének.²⁴ A más általi használat jogosultnak való betudását a jogosult által adott engedéllyel létrehozott kereskedelmi képviseleti viszony igazolja. E jogi szerkezet csupán akkor indokolt, ha a jogosult és védjegyet használó harmadik fél között jogügylet jött létre.

65. A „belenyugvás” 9. cikk (1) bekezdésében használt fogalma és az „engedély” fogalma közötti különbségtétel is tanulságos. Míg az előbbi kifejezés egyfajta passzivitást foglal magában, mely mintegy nem akadályozza meg a védjegy használatát, míg utóbbi megköveteli a jogról való lemondásra irányuló szándék kifejezését²⁵.

21 — A C-414/99-C-416/99. sz., Zino Davidoff és Levi Strauss egyesített ügyekben 2001. november 20-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-8691. o.) 43. pontja.

22 — A C-414/99-C-416/99. sz., Zino Davidoff és Levi Strauss egyesített ügyekben 2001. november 20-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-8691. o.) 45. és 47. pontja, a C-59/08. sz. Copad-ügyben 2009. április 23-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-3421. o.) 42. pontja, és a C-324/08. sz. Makro Zelfbedieningsgroothandel ügyben 2009. október 15-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-10019. o.) 22. pontja.

23 — A Bíróság szerint az engedélynek minden egyes forgalomba hozott árura vonatkoznia kell. A C-173/98. sz., Sebago és Maison Dubois ügyben 1999. július 1-jén hozott ítélet (EBHT 1999., I-4103. o.) 19. pontja, a C-127/09. sz. Coty Prestige Lancaster Group ügyben 2010. június 3-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-4965. o.) 31. pontja.

24 — A közösségi védjegyről szóló rendelet megfelelő rendelkezését a C-416/04. sz., Sunrider kontra OHIM ügyben 2006. május 11-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-4237. o.) érintette.

25 — A C-482/09. sz. Budějovický Budvar ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet 43. és 44. pontja.

66. A védjegy jogosultja és a használója közötti önkéntes jogügyletként az engedély a jogügyletekre vonatkozó általános szabályok hatálya alá tartozik. E szabályok nagymértékben megegyeznek az engedély legerjedtebb formájára, a licenciára alkalmazandó szabályokkal. Az engedély ekképpen adható meghatározott időtartamra, vagy ilyen időtartam meghatározása nélkül. Ez utóbbi esetben is lehetséges az engedély visszavonása.²⁶ Ugyanakkor az ilyen visszavonásnak tiszteletben kell tartania a védjegy használójának jogos elvárásait, és ekképpen például ésszerű időn belüli értesítést, illetve ésszerű okot kíván meg. A visszavonhatatlan engedély nem megengedhető.

67. Bár visszavonhatatlan engedély ekképpen nem létezik, így is megengedhetetlen lehet a védjegy által biztosított kizárólagos jogok olyan személlyel szembeni gyakorlása, akivel a védjegyek használatát a jogosult mind azok bejelentését megelőzően, mind azt követően hosszú időn keresztül megosztotta.

68. A védjegyjogosult nem akadályozhatja meg a védjegy minden használatát. A Bíróság a védjegy jog céljából azt a következtetést vonta le, hogy a védjegy harmadik fél általi használata csak annyiban akadályozható meg, amennyiben az veszélyezteti vagy veszélyeztetheti a védjegy funkcióját.²⁷

69. Lengyelország előadta, hogy a korábbi közös használat, mint a MyP és a Gauquie általi használat, olyan helyzetet eredményezhet, amely a védjegy funkcióját már nem veszélyezteti. Azt javasolja, hogy amennyiben a védjegy használatát úgy osztották meg, hogy a fogyasztó megszokhatta, hogy egy bizonyos árucsoportot nem a védjegy jogosultja, hanem egy harmadik fél gyárt, a fogyasztó e használat folytatására számít. Így nem sérül a védjegy alapvető funkciója, mely abban áll, hogy a fogyasztók számára garantálja a védjeggyel megjelölt áruk származását.

70. Nem vagyok meggyőződve arról, hogy ezen érv alkalmazható a jelen esetre. Amennyiben D. Depuydt és a Gauquie azt követően is használná a védjegyet, hogy a MyP visszavonta az erre vonatkozó engedélyét, az érintené a védjegy alapvető funkcióját, azaz az áruk származásának a fogyasztó számára történő garantálását.

71. A Budějovický Budvar ügy bemutatja azon feltételeket, amelyek mellett a védjegy hosszú időn keresztül egyidejű használata olyan helyzetet eredményez, ahol e használat folytatása nem veszélyezteti már a védjegynek az áruk származásának garantálására irányuló funkcióját. Bár a kérdést az említett esetben az irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja keretében tették fel, ugyanezen elv alkalmazandó az 5. cikk (1) bekezdése tekintetében is.²⁸

72. Ezen ügy körülményei rendkívüliek voltak. Majdnem harminc éven keresztül egymástól teljesen függetlenül mind az Anheuser-Busch, mind a Budvar forgalmazott „Budweiser” szómegjelöléssel megjelölt sört az Egyesült Királyságban a védjegyek lajstromozását megelőzően. 2000-ben e két társaság számára engedélyezték a védjegyeik együttesen, egy időben történő lajstromozását. Az ügy sajátosságai miatt a fogyasztók a „Budweiser” közös megnevezés ellenére teljes mértékben tudatában lehettek a két sör közötti különbségeknek. E körülmények között a Bíróság úgy találta, hogy két azonos megjelölés jóhiszemű egyidejű használata nem veszélyezteti a védjegynek az áruk származásának a fogyasztó számára történő garantálására irányuló funkcióját.²⁹

26 — Azonos álláspontot képvisel a közösségi védjegyjogra vonatkozó licenciák tekintetében D. Schennen a G. Eisenführ és D. Schennen (szerk.), *Gemeinschaftsmarkenverordnung* (Carl Heymanns Verlag, második kiadás, 2007) 22. cikk, 18. pont.

27 — A C-206/01. sz. Arsenal Football Club-ügyben 2002. november 12-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-10273. o.) 51. pontja; a C-487/07. sz., L'Oréal és társai ügyben 2009. június 18-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-5185. o.) 58. pontja; a C-236/08-C-238/08. sz., Google France és Google egyesített ügyekben 2010. március 23-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-2417. o.) 76. pontja; a C-278/08. sz. BergSpechte-ügyben 2010. március 25-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-2517. o.) 29–37. pontja; a C-323/09. sz., Interflora és Interflora British Unit ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-8625. o.) 37. pontja; a C-482/09. sz. Budějovický Budvar ügyben 2011. szeptember 22. én hozott ítélet (az EBHT-ban még nem tették közzé) 71. pontja. Az ítélkezési gyakorlat a C-63/97. sz. BMW-ügyben 1999. február 23-án hozott ítélet (EBHT 1999., I-905. o.) 38. pontjáig nyúlik vissza.

28 — A C-291/00. sz. LTJ Diffusion 2003. március 20-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-2799. o.) 41–43. pontja, a C-482/09. sz. Budějovický Budvar ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet 69. és 70. pontja.

29 — A C-482/09. sz. Budějovický Budvar ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet 63–84. pontja.

73. A jelen ügy körülményei jelentősen eltérnek a Budějovický Budvar ügyétől. Először is a kérdést előterjesztő bíróság egyáltalán nem jelezte, hogy a fogyasztók tudatában lennének az érintett védjegyek MyP és Gauquie általi közös használatának, sem azt, hogy következésképpen a származás garantálását nem veszélyeztetné a további ilyen használat.

74. Mindenekelőtt azonban a Budějovický Budvar-ügyben két, egymással kapcsolatban nem álló vállalkozás használta ugyanazt a megjelölést. A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság szerint az egyik fél használja a másik fél érvényes védjegyeit a jogosult engedélyével, és ezen engedély visszavonását követően is használni kívánja azokat. E körülmények között a védjegy funkciójának helytelen értelmezése azon állítás, hogy a védjegy funkcióját nem veszélyeztetné a közös használat folytatása.

75. A védjegy alapvető funkciója, hogy a fogyasztók számára lehetővé tegye az áruk származásának azonosítását.³⁰ E célból az áruk származásánál azonban a védjegyjogosult személye a releváns és nem (szükségszerűen) a tényleges gyártó. A modern gazdaságban számos árut gyártanak harmadik felek és/vagy összetett gyártási láncok licencia alapján (vagy a jogosult engedélyével). A fogyasztók általában nem tudnak e megállapodásokról. Jóllehet a gyártó változása befolyásolhatja az áru minőségét, a fogyasztóknak általában nem fűződik védett érdeke ahhoz, hogy a védjegy jogosultja és a gyártó közötti megállapodások fennmaradjanak. A jogosult felelőssége a védjegy használatát megszervezni. E felelősség részeként a jogosult visszavonhat licenciákat, és köthet újakra szerződéseket, és megszervezheti a gyártási és az értékesítési folyamatokat. A származási garanciát következésképpen veszélyeztetné, ha az egyik fél annak ellenére folytatná a védjegy használatát, hogy a védjegyjogosult már visszavonta hozzájárulását.

c) A második alkérdés elemzése

76. A második alkérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy azon nemzeti szabály alkalmazása, amely értelmében a jogosult nem gyakorolhatja jogát jogellenesen vagy visszaélésszerűen, eredményezheti-e a védjegyoltalom által biztosított kizárólagos jogok gyakorlásától való végleges eltiltást a védjegy árujegyzékében szereplő áruk egy része vonatkozásában, vagy e jogszabály csak másféle szankciót írhat elő a jogellenes vagy visszaélésszerű joggyakorlásra.

77. D. Depuydt és a Gauquie a védjegyoltalom által biztosított kizárólagos jog gyakorlásának nemzeti jog általi végleges megtiltásának lehetősége mellett érvel. A MyP a maga részéről azon a véleményen van, hogy a nemzeti jog ilyen rendelkezései csak olyan szankciókat írhatnak elő, amelyek nem tiltják véglegesen a védjegyoltalom által biztosított kizárólagos jogok gyakorlását. Ezzel mind a Bizottság, mind Lengyelország lényegében egyetért.

78. Főszabályként, az irányelv hatodik preambulumbekzdése szerint az irányelv nem zárja ki a védjegyjogon kívüli – például a tisztességtelen versenyre vagy a polgári jogi felelősségre vonatkozó – tagállami jogszabályi rendelkezések védjegyekre történő alkalmazását. Ez – amint D. Depuydt és a Gauquie erre helyesen hivatkozott – igaz a jogok jogellenes vagy visszaélésszerű gyakorlását tiltó nemzeti jogszabályokra is.³¹

79. Ugyanakkor ebben az összefüggésben a nemzeti jogszabály alkalmazása nem korlátlan. A nemzeti jogszabály nem gátolhatja az irányelv maradéktalan érvényesülését. Nem térhet el az irányelvben biztosított teljes harmonizációtól. Ez igaz mind a jogellenesnek vagy visszaélésszerűnek tekintett magatartásra, mind e magatartás szankciójára.

30 — A C-482/09. sz. Budějovický Budvar ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet 71. pontja.

31 — Ez annál is inkább így van, mivel az EU maga is helyteleníti a joggal való visszaélést. A C-367/96. sz., Kefalas és társai ügyben 1998. május 12-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-2843. o.) 20. pontja, és a C-255/02. sz., Halifax és társai ügyben 2006. február 21-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-1609. o.) 68. és 69. pontja.

80. A jogellenesnek tekintett magatartást illetően, a nemzeti jogszabály az uniós jog által biztosított jog gyakorlását önmagában nem tekintheti jogellenesnek vagy visszaélésszerűnek. Minthogy az irányelv lehetővé teszi az engedély visszavonását, ez a visszavonás és a védjegyoltalomból eredő kizárólagos jogoknak az engedély korábbi kedvezményezettjével szembeni gyakorlása önmagában nem tekinthető visszaélésszerűnek. Ugyanakkor az értesítés és hasonló körülmények hiánya szankció tárgyát képezheti a nemzeti jog értelmében.

81. A szankciót illetően, a védjegyoltalom által biztosított kizárólagos jogok gyakorlásától való végleges eltiltás a védjegy árujegyzékében szereplő áruk egy része vonatkozásában szintén ellentétes az irányelv célkitűzéseivel.

82. A Bíróság több ízben is úgy ítélte meg, hogy az irányelv 5–7. cikke teljes mértékben harmonizálja a védjegyoltalom által biztosított jogokat. Az irányelv számos kizáró, illetve törlési okot hoz fel a védjegyek lajstromozása tekintetében (az irányelv 3. és 4. cikke), kifejti az oltalom korlátait és kimerülését (az irányelv 6. és 7. cikke), valamint rendelkezik a belenyugvás következményeként a jogok lehetséges korlátozásáról is (az irányelv 9. cikke).³² Nem merült fel, hogy az irányelv által biztosított kizárólagos jogok alól kivételt lehetne alkalmazni.

83. Ha a nemzeti jogszabályok véglegesen megtilthatnák az irányelvben meg nem jelölt okokból a védjegyjogosult számára a védjegy árujegyzékében szereplő áruk egy része vonatkozásában a kizárólagos jogai gyakorlását, e védett jog egy része megszűnne, meghiúsítva az irányelv 5. cikkében foglalt jogok harmonizációjának célját és megkerülve az irányelv e jogokat korlátozó rendelkezéseinek alkalmazási feltételeit. Ilyen jogkövetkezmény nem fogadható el.

84. Jacobs főtanácsnok hasonló következtetésre jutott, amikor a közösségi védjeggyel összefüggésben a védjegyoltalom által biztosított jogokat kiegészítő oltalmat elfogadó nemzeti jogszabályokat vizsgálta: „Amennyiben bármely tagállam szabadon fogadhatná el az általa választott kiegészítő oltalmat, nagy lenne a veszélye, hogy a teljes közösségi védjegyjogi rendszer semmissé válna, az irányelv harmonizációs célkitűzésével együtt, amely célkitűzés abban áll, hogy a belső piac érdekében fel kell számolni a kereskedelem előtti akadályokat és a versenytorzulást.”³³ Ezt az érvelést értelemszerűen alkalmazni kell erre a jelen ügyre is.

85. Így a jogok jogellenes és visszaélésszerű gyakorlásáról szóló nemzeti jogszabály nem tilthatja meg végleg a védjegyjogosult számára jogai gyakorlását a védjegy árujegyzékében szereplő áruk egy része vonatkozásában.

86. Így tehát semmi akadálya nincs annak, hogy a nemzeti jogszabály más szankciót írjon elő, amely megfelel az uniós jognak, például kártérítést, vagy olyan intézkedést, amely megtiltja a védjegyjogosultnak a kizárólagos jogai gyakorlását. Ugyanakkor ez az intézkedés csak ideiglenes lehet, tiszteletben tartva a védjegyjogosult jogait. A tények összetettségére, az elhúzódog jogviták kockázatára és a kilátásba helyezett kártérítésre tekintettel lehetőséget kell adni arra, hogy a felek megállapodjanak az engedély megadásáról.

2. A második kérdés elemzése

87. Két alkérdésre osztott – de együtt vizsgálandó – második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi-e a nemzeti bíróság számára, hogy véglegesen megtiltsa egy lajstromozott védjegy jogosultjának azt, hogy újból elkezdje a használatot azt követően, hogy e jogosult véget vetett egy harmadik féllel szemben fennálló,

32 — D. Depuydt és a Gauquie azzal érvel, hogy a tizenegyedik preambulumbekzdés az irányelv rendelkezései támasztotta korlátokon túlmenő, széles körű, általános toleranciára nyújt lehetőséget. Ez kijátszaná például az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének feltételeit.

33 — A C-292/00. sz. Davidoff-ügyben 2002. március 21-én ismertetett indítvány (EBHT 2003., I-389. o.) 63. pontja.

a védjegy bizonyos áruk vonatkozásában történő használatától való tartózkodásra irányuló kötelezettségvállalásának. E tiltás a tisztességtelen verseny tilalmán alapulna, mivel a jogosult tisztességtelen haszonra tenne szert a harmadik fél által a védjegy tekintetében végzett reklámozásból és befektetésekből, és összetéveszthetőséget eredményezhetne a fogyasztók körében. Amennyiben erre nincs lehetőség, a nemzeti bíróságoknak más szankciót kell-e alkalmazniuk?

88. D. Depuydt és a Gauquie úgy véli, hogy a védjegyjogosultnak a védjegy használatától való végleges eltiltása a tisztességtelen verseny megfelelő szankciója. A MyP, Lengyelország és a Bizottság úgy találja, hogy a nemzeti bíróságnak más szankciót kell alkalmaznia.

89. Az irányelv a hatodik preambulumbekzdése értelmében főszabályként nem zárja ki a védjegyjogon kívüli – például a tisztességtelen versenyre vagy a polgári jogi felelősségre vonatkozó – tagállami jogszabályi rendelkezések védjegyekre történő alkalmazását. A nemzeti jog nem gátolhatja az irányelv maradéktalan érvényesülését és nem térhet el az irányelv általi teljes körű harmonizációtól.

90. Az irányelv nem harmonizálja a védjegyjogosultnak a védjegy használatától való tartózkodásra irányuló kötelezettségvállalását. Hasonlóképpen a védjegyjog általában nem rendelkezik a jogosultnak a védjegy használatára vonatkozó jogáról.³⁴ A védjegyjogok elsődlegesen másokat kizáró, negatív jogosultságok.

91. A javasolt nemzeti intézkedés mindamelllett ellentétes lenne az irányelvvvel. Az intézkedés azon a vélt tisztességtelen hasznon alapulna, melyre a jogosult tenne szert a harmadik fél által a védjegy reklámozását illetően tett beruházásokból adódóan, illetve a fogyasztók körében esetlegesen felmerülő összetéveszthetőségen, mely abból adódna, hogy valaki más gyártaná a továbbiakban az érintett árut. Mindkét említett következmény nagyrészt az engedély visszavonásából és a védjegy használatának átszervezéséből adódik. Azonban, amint azt már fentebb kifejtettem, az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése olyan rendszert hoz létre, amelyben a jogosult visszavonhatja a védjegy használatát illetően harmadik félnek adott engedélyét, és átszervezheti e használatot.

92. Ugyanakkor semmi sem tiltja, hogy a nemzeti jog más, az uniós joggal összhangban lévő jogorvoslatot biztosítson a harmadik félnek.

V – Végkövetkeztetések

93. Az előző megállapításokat figyelembe véve azt javaslom a Bíróságnak, hogy a következő választ adja az előterjesztett kérdésekre:

- Az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében egy lajstromozott védjegy jogosultja nem adhatja visszavonhatatlanul engedélyét a védjegye használatához. Ezen engedély visszavonását követően lehet hivatkozni a lajstromozott védjegy által biztosított kizárólagos jogokra azon féllel szemben, amely korábban a jogosult engedélyével használta a védjegyet, annak ellenére, hogy a jogosult és e fél hosszú időn keresztül közösen használták a védjegyet, mindegyikük a védjegy árujegyzékében szereplő különböző áruk vonatkozásában.
- Adott jogok jogellenes vagy visszaélészerű gyakorlására vonatkozó nemzeti jogszabályok nem tilthatják meg véglegesen a védjegyjogosult számára a jogainak a védjegy árujegyzékében szereplő bizonyos áruk tekintetében történő gyakorlását. Ennek ellenére az irányelv nem tiltja meg, hogy a nemzeti jog más jogorvoslatokról rendelkezzen.

34 — Az irányelv azonban egy védjegyhasználati követelményről rendelkezik a 10. cikke (1) bekezdésében. Meg kell jegyezni továbbá, hogy a TRIPS-megállapodás 20. cikke nem engedi, hogy a védjegy használata indokolatlanul külön követelményhez legyen köthető.

- Az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése nem teszi lehetővé a nemzeti bíróság számára, hogy véglegesen megtiltsa egy lajstromozott védjegy jogosultjának azt, hogy újból elkezdje a használatot azt követően, hogy e jogosult véget vetett egy harmadik féllel szemben fennálló, a védjegy bizonyos áruk vonatkozásában történő használatától való tartózkodásra irányuló kötelezettségvállalásának, a tisztességtelen verseny alapján, azon indokkal, hogy a jogosult haszonra tenne szert a harmadik fél által a védjeggyel kapcsolatban tett beruházások és arra vonatkozó reklámtevékenység eredményeképpen, illetve összetéveszthetőséget eredményezhetne a fogyasztók körében. Ennek ellenére az irányelv nem tiltja meg, hogy a nemzeti jog más jogorvoslatokról rendelkezzen.